

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 10.

V LJUBLJANI, 25. OKTOBRA 1913.

LETO X.

Dr. V. Murnik:

Naše delo in naš cilj.

(Slavnostni govor ob petdesetletnici Sokola v Ljubljani.)

Dragi bratje in sestre! Kakor veste, je vsak začetek težak. Zatorej mora spoštovanje buditi že to, da se je pri nas Slovencih tako zgodaj misel obrnila na ustanovitev društva za telovadbo, za to netilo, ki užiga neviden pa tem bolj čuten ogenj v telesu, da ga čisti in preraja, pa v njem, seve ob primerni porabi netila, čisti in preraja tudi duha in srce ter v jeklo kuje značaj.

Spoštovati, da, občudovati moramo može, ki so položili temelj našemu društvu — občudovanja vredna pa je tudi tedanja doba. Navdušeno je sprejela pojav prvega slovenskega Sokola, ko po drugih slovanskih deželah. izvzemši seveda Češko, še nikjer niso bila pripravljena tla, sprejeti vase seme sokolsko.

Važna doba narodne probude je bila to. Avstrijski narodi so dobili ustavo, duh svobode jih je obsnil z žarkom prostosti, globlje in krepkeje je zadihal tudi naš narod, začel je vstajati. Med činitelji, ki so ga dvignili, pa je bilo najdelavnejše in najuspešnejše naše društvo. Bila je to junaška doba našega Sokola in delo, ki ga je izvršil v tem času, bo vedno blestelo v njegovi in v zgodovini slovenskega naroda.

K novemu življenju vzbuditi slovenski narod je pomagal Sokol, obenem pa mu je bilo pričeti njegovo vzgojo, vzgojo s telesnimi vajami, z znamenitim tem vzgojnim sredstvom, ki je že v starem veku, pri malem grškem narodu, delalo čudeže. Poglavitna in edina trajna naloga Sokolstva je ta vzgoja. Oproščeno mi bodi, ako ne navedem raznovrstnih začasnih nalog, ki jih je naše društvo zlasti v prvih desetletjih moralo prevzemati in jih izvršilo vedno častno in uspešno. Ozrem naj se le na razvoj vzgojnega dela v našem društvu in sploh v slovenskem Sokolstvu, pa obrnem pri tem, kakor se to spodobi in je treba ob tako važnem razdobju, pogled tudi na nalogo in cilj Sokolstva.

Dolgo je telovadba v ljubljanskem Sokolu — v kolikor se ni gojila samo v zdravstven namen, v

ta gotovo tudi že sam na sebi važni namen — kazala bolj značaj športa; vzgojila je iz naravnih telovadnih talentov v teh in onih pozameznih vajah virtuoze, ki so sijajno zastopali društvo pri javnih nastopih. Telovadba se je vozila takorekoč v sijajni kočiji, nedostajalo pa ji je kočijaža, ki bi jo vodil v pravo smer: onega duha, ki dela šele iz telovadnice pravo sokolsko vzgojevalnico. In trajalo je dolgo, preden se je telovadba začela gojiti z večjimi in trajnimi uspehi. Kdo bi to oponašal našim sokolskim prednikom? Saj celo veliki narodi na polju telesne vzgoje še dandanes iščejo prave smeri, nezadovoljni s sedanjo. Naj navedem kot primer Angleže, kolikortudi se to čudno sliši o tem narodu, ki ga vsem drugim stavijo za zgled v telesni vzgoji. Toda dejstvo je, da so Angleži s svojim športom začeli postajati nezadovoljni ter da se je pri njih že ponovno oglasil glas, naj bi se telesna vzgoja na Angleškem uredila po češkem sokolskem vzoru. No, tudi češko Sokolstvo samo se ni narodilo v vsej svoji današnji dovršenosti. Tudi veliki genij Tyrš sam ni hipoma domislil velike sokolske misli in v vsem globokem njenem sežaju so jo Čehi začeli uresničevati šele v novejšem času. Za svoj čas in za naše male razmere so sokolski naši predniki storili dosti. Postavili so naše društvo na tako krepko podlago, vlili vanj toliko krepke življenske sile, da se je po navdušenem vzletu prve dobe ohranilo preko takozvane mlačne dobe, se začelo polagoma iznova krepiti ter, kljub novemu vzrastu nezadovoljno s seboj, iskati nove, prave poti; naposled jo je tudi našlo, se na njej prerodilo ter ustvarilo tudi vse pogoje za poslej tako krepki razvoj slovenskega Sokolstva. Ta življenska moč našega društva daje najlepše izpričevalo sokolskim našim prednikom.

Nova pot! Iskali smo jo in pokazali so jo nam bratje Čehi ali pravzaprav Tyrš sam. Bilo je to nekako sredi zadnjega desetletja prošlega

stoletja, nedolgo potem, ko so češki Sokoli sami v novi, svetlejši luči zazrli sokolsko misel, ko so sami začeli globlje premišljevati velikega svojega vodnika Tyrša veliko misel, za življenja njegovega z malimi izjemami le površno umevano, in jeli v vedno večjem številu zavedneje slediti velikemu zgledu, ki sta ga postavila Tyrš in kongenialni mu Fügner s svojim delovanjem in s svojim življenjem. Slastno smo takrat začeli tudi mi prebirati Trševe spise, sokolski ta evangelij, ter neštevilne njih razlage, pa smo se oborožili s trdno voljo, kreniti na to pot, težko to pot, ki jo kaže Tyrš malim narodom, da se ohranijo in postanejo kljub malemu številu veliki, veliki po kakovosti, ter nepremagljivi vsled vedno sveže, nezlomne življenske moči.

Ljubljanski Sokol je zatorej preuredil svoje notranje delo po Tyrševih sokolskih načelih. Le polagoma je napredovala ta preuredba, priznana docela šele po skoro desetih letih. Med tem pa so se vzgajili v ljubljanskem Sokolu vztrajni in navdušeni sokolski delavci, vzgajili društvu in vsemu slovenskemu Sokolstvu. Uspeh njihovega dela in dela po njih neposredno ali posredno vzgojenih novih delavcev nam kažejo naslednje številke.

Do l. 1880, skoro dvajset let po ustanovitvi Sokola v Ljubljani, se ni moglo poleg njega nikjer drugod po Slovenskem ustanoviti sokolsko društvo, da bi se bilo obdržalo. Šele v tretjem desetletju se porodi sedem društev, ki obstoje še danes. Ako pa se je napredek vozil doslej kakor v kočiji, ki je sempatja tudi obtičala, se je odslej peljal kakor v avtomobilu. Pač — v četrtem desetletju, ko se je preurejal sokolski voz v avto ter so se šolali sokolski šoferji, tedaj se je na novo ustanovilo tudi le sedem društev, zato pa prejšnjim, ki so večinoma le živetarila, dalo krepkejšo življenje. Po l. 1904 pa, ko je takozvana nova struja zmagala na vsej črti, izdatno podprta po veličastnem II. slovenskem vsesokolskem zletu, kakšen napredek to sedaj! Od 14 društev, ustanovljenih prvih 40 let, se je zadnjih deset let število dvignilo na 112 društev in odsekov.

Velikanski napredek pa se ne kaže samo v številu, temveč tudi v kakovosti. Glejte današnje naše javne telovadbe, ko to in ono društvo nastopa v večjem številu, kakor poprej vsa skupaj, in to na način, ki ga treba pri marsikaterem imenovati idealno dovršenega nasproti nastopom prejšnjih let. Glejte naše tekmovalce, ki so slovensko ime proslavili že v daljni tujini. Tudi tem velikim

uspehom je naše društvo postavilo temelj, da so se mogli povzpeti na današnjo višino. Že l. 1901 se je upalo v boj s Francozi, v tekmi gostov v višjem oddelku na IV. vsesokolskem zletu v Pragi; prvič je tedaj tekmovala cela slovenska vrsta. Dosegla je odličen uspeh: drugo mesto, pustila eno francosko vrsto dokaj za seboj (za 58 točk), drugo pa ne daleč pred se (za 26 točk). L. 1907 smo se prvokrat udeležili mednarodne tekme. Predrzo početje se je zdelo marsikom, ko je 5 telovadcev „Sokola v Ljubljani“, tvorečih s šestim iz Trsta vrsto Slovenske Sokolske Zveze, ustanovljene l. 1905 po prizadevanju našega društva, šlo v tekmo, ki jo je priredila evropska telovadna zveza v Pragi ob V. vsesokolskem zletu. Uspeh je bil časten. Dosegla je peto mesto, premagala je Madžare: prva zmaga naša nad neslovanskim narodom. Pri tej priliki je razen tega prvič tekmovalo več vrst nižjega oddelka v tekmi České Obce Sokolské; v eni izmed teh: v vrsti našega društva si je priboril prve favorike tudi, tedaj še naš član, prvi zmagovalec v lanski tekmi za prvenstvo Zveze Slovanskega Sokolstva. Bogate izkušnje, dobljene pri vadbi vrste za mednarodno tekmo v Pragi l. 1907 in pri tej tekmi sami, so postavile podlago poznejšim uspehom pri mednarodnih tekmah v Luksemburgu in v Turinu: tu je še nekaj drugih društev že moglo poslati svoje telovadce v tekmovalno vrsto, vendar pa so bili tekmovalci še po dobrem delu telovadci našega društva in taki, ki so iz našega društva prešli v druga.

Ti uspehi so nas na telovadno-strokovnem polju uvrstili v najbližjo bližino velikih narodov. Na svojem strokovnem polju smo se zatorej v zadnjem desetletju že izdatno približali cilju, ki sem ga pred desetimi leti ob štiridesetletnici našega društva prav na tem mestu označil kot splošni naš cilj, označil z geslom, tako napačno razlaganim po naših nasprotnikih, češ, glejte jih domišljave pritlikavce, z geslom: Slovenec sem in kdo je več! No, slovenski Sokol na telovadnem strokovnem polju danes že dosega, da, presega telovadne organizacije že mnogih večjih narodov.

Sokolsko telovadno strokovno polje pa se ne da ločiti od sokolskega vzgojnega poprišča sploh: telesna, npravstvena in duševna vzgoja je in mora biti v Sokolu **eno** in to eno imenujemo **sokolsko** vzgojo. Z njo vrši Sokolstvo svojo nalogo, z njo mu je dosegati svoj cilj: razviti vsakemu posamezniku in vsaki posameznici in tako vsemu narodu vse telesne, npravstvene in

duševne moči do skrajne, vsakemu sploh mogoče meje, da se narod ohrani in dviga vedno više ter živi zdravo in krepko, polno in častno življenje. Ali je tako malo verjetno, da se naš narod, ki je v kratki dobi svojega resničnega življenja pokazal tako izredne vrline in se v tem času razvil relativno bolj, kakor drugi narodi naše države, razvil iz lastne moči in vkljub mnogim in velikim oviram — ali je tako malo verjetno, da bi se ta narod tudi na vseh drugih toriščih, kjer ne odločuje tudi kvantiteta, temveč samo kvaliteta, mogel vedno bolj bližati velikim narodom, bližati in naposled stopiti v prve vrste, če bo vzgojen ves ter bo ravnal povsod po sokolskih načelih? S svojim sokolskim vzgojevalnim delom gradi Sokolstvo podlago za napredek naroda na vseh popriščih: ohranjujoč, krepeč in do najvišje individualno možne mere izobrazujoč telesne moči, ohranja in jači do najvišje individualno možne mere tudi naravno moč s telesom ozko spojenega duševnega organizma; s telesno vzgojo obenem neposredno in posredno razvijajoč npravstvene moči in dovršujoč jih pravtako do skrajne individualno mogoče meje, pa oborožuje tudi z vsemi npravstvenimi vrlinami, ki jih treba za čim dovršenejšo izobraženje in delovanje duha. S tem — in to bodi poudarjeno posebno onim, ki tako radi izpuščajo Sokolstvo, kadar naštevajo kulturna društva — s tem Sokolstvo vrši odlično kulturno delo: zida in utrja **temelj vse resnične, zdrave in prave kulture!**

Majhen odlomek naroda je pač še danes naše Sokolstvo in težko je delo sokolsko. Vse slabe stvari v človeku le premnogokrat spletajo trnje na sokolski poti v gost plot, ki se ti zdi, da ni moči čezenj ne tebi ne drugim. Vedni boj je to boljše strani človeka s slabšo, vedno zatajevanje samega sebe, vedno premagovanje samega sebe, naposled pa vendarle premaga, nov korak naprej! Uspeh in napredek se sklada iz samih zmag nad samim seboj, malih in velikih zmag, ki se k njim navaja članstvo v telovadnici: začetniki z majhnimi zahtevami, boljši s postopno večjimi, vaditelji in vodniki z največjimi zahtevami, ki si jih morajo postaviti sami sebi. S to vzgojo in samovzgojo posameznika se spaja vzgoja k

skupnemu delu, od dela z drugimi izhaja napredek k delu za druge, k delu za narod: od samozatajevanja zase do samozatajevanja za druge, do žrtvovanja za narod; sokolstvo pomeni udovrševanje človeka, da dovršen dovršeno dela zase, za narod in z njim za človeštvo.

Zakaj, ni res, da mali narodi nimajo nobenega poslanstva v vesoljnem človeštvu. Ako so veliki narodi v človeštvu velika kolesa, da gonijo njegov napredek, so mali narodi mala kolesa, pa prav tako potrebna. Tudi mali narodi imajo nalogo, prinašati svoj prispevek k napredku človeštva in zato za človeštvo ni vse eno, ali smo na tej lepi naši slovenski zemlji mi Slovenci, ali pa se razlije čez nas morje tujega naroda in preplavi rodovitno zemljo, namenjeno, da rodi svoj posebni sad, koristen človeštvu. Kot potujčen del večjega naroda ne bi delali toliko, kakor kot poseben narod, ker ne bi imeli toliko nagona za to. Modro je zato urejeno, da so poleg velikih tudi mali narodi. Ako se hočejo ohraniti ter vedno više dvigniti, morajo čisto drugače napeti svoje moči, nego je treba velikim narodom: morajo napeti do skrajne mere vse svoje moči; napenjajoč pa vse sile, donašajo k skupnemu napredku več, nego njim enaki deli velikih narodov. In zato imamo mi Slovenci pravico, pa tudi dolžnost, biti na svetu kot Slovenci, dolžnost, živeti čim dalje živejše življenje, da kot del, četudi majhen del človeštva, dobro izpolnimo svojo nalogo. Da more to dolžnost vršiti v popolni meri, za to narod usposablja in vedno pri vsaki generaciji iznova usposablja, to je naloga Sokolstva.

Zatorej, bratje in sestre v našem društvu in v vsem slovenskem Sokolstvu, sklenimo v novem petdesetletju še trdneje svoje vrste, podvojimo svoje delo, podvojimo ga in potrojimo ga, da nekoč napoči doba, ko bo res vsak Slovenec Sokol, vsaka Slovenka Sokolica v popolnem pomenu te besede — da napoči kdaj čas, ko naš narod z vso pravico lahko vpraša: Kdo je s svojim številom storil več, nego jaz s svojim! — čas, ko bo vsak Slovenec mogel in vsaka Slovenka mogla z upravičenim ponosom zaklicati: Slovenec sem, Slovenka sem — in kdo je več!

Slavje polustoletnega obstoja Sokola v Ljubljani.

Dne 1. oktobra je minilo 50 let, kar je bil položen temelj prvemu slovenskemu sokolskemu društvu, ki se je izprva imenovalo „Južni Sokol“, pozneje „Sokol v Ljubljani“.

„Sokol v Ljubljani“ je prevažen činitelj v zgodovini slovenskega naroda zadnjih petdeset let. V prvih svojih časih eden najtehtnejših, najodločnejših in najuspešnejših

delavcev pri probuji slovenskega naroda, je pozneje ustvaril ona rodovitna tla, iz katerih je polagoma vzraslo in se razvilo ono krepko drevo slovenskega Sokolstva, ki danes razprostira košate svoje veje že čez vso slovensko domovino. S čebelično marljivostjo in preračunjeno zanesljivostjo je gradil oni trdni temelj, na katerem sloni danes organizacija, ki ima v narodnem življenju eno prvih in največjih nalog: ohraniti narod zdrav in krepak ter mu razviti in neprestano pri vsaki generaciji iznova razvijati vse telesne, pravne in duševne moči do skrajne mogoče meje, da s tako dovršenimi močmi more kar najuspešneje dosegati napredek in popolnost na vseh poljih narodnega življenja.

Ne samo v društvenem življenju že dolga doba obstoja, veliko bolj še izredna delavnost in veliki uspehi v tej dobi so upravičili Sokola v Ljubljani, da je na slovesen način praznoval svoj jubilej. Določil je v ta namen namesto prvih dni oktobra ugodnejši čas 11. in 12. oktobra.

Kakor se to spodobi sokolskemu društvu, je bila jedro slavja telovadba; priredila sta se dva javna nastopa: naraščaja v soboto in članstva v nedeljo.

Javna telovadba naraščaja je v soboto zvečer ob 8. otvorila slavje. Naraščaj je nastopil v dveh oddelkih. Prvi, mlajši, 63 dečkov pod vodstvom bratov K. Mikuža in B. Kajzelja, je izvedel proste vaje z II. slovenskega vsesokolskega zleta (2. točko sporeda) docela zadovoljivo. Kakšen napredek v praksi in metodi je doseglo slovensko Sokolstvo v zadnjem desetletju! Vaje, ki so se jih svoj čas učili člani s trudom in dolge mesece, izvaja danes najmlajši naraščaj. Razen prostih vaj je izvedel mlajši naraščaj še nekaj iger (4. točko) dokaj živahno v lepem redu. Starejši naraščaj je vodil br. T. Burgstaler. Nastopil je najprej (1. točka sporeda) v 4 vrstah na orodju. Izvedbe so bile dobre, deloma izvrstne. Med dečki je bilo opaziti nekaj nadebudnih talentov, ki utegnejo ob redni pravilni vadbi svoj čas doseči najvišje vrhunice telovadbe. Proste vaje tega oddelka (27 dečkov) so bile sestavljene posebej za to javno telovadbo. Razmeroma težke, jako lepe sestave so dečki izvajali s presenetljivo točnostjo in eleganco, živahno, da, ognjevitno. Videti je bilo, da je brat Burgstaler tem vajam obrnil posebno skrb, pa tudi, da imajo dečki posebno veselje do prostih vaj: ne prečest pojav v naraščaju, ki se mu misli sicer mnogo rajše vrte okoli vaj na orodju. S skupinami je ta oddelek zaključil javno telovadbo. Izvajal je skupine, določene za vsesokolski zlet in še dve težji; zlasti zadnja je bila težka, pa nič manj precizno izvedena, kakor prejšnje. S tezo stojo na vrhu skupine, dobro in gotovo izvedeno, smo se sprijaznili, vedoč, da krepki mladi mož nima več dolgo do vstopa v članske vrste. V lepem številu došlo občinstvo je z velikim zanimanjem gledalo vaje sokolske mladine ter ni štedilo s pohvalo.

Po javni telovadbi naraščaja je bil v veliki dvorani „Narodnega doma“ **prijateljski večer**. Razen ljubljanskih Sokolov so se ga udeležili že ta dan došli gostje, med njimi več hrvaških Sokolov iz Zagreba in Srb profesor Gjonić. Ob zvokih neumornega orkestra „Sokola I. v Ljubljani“ so ostali bratje skoro do polnoči v prijateljskem razgovoru. Starosta Sokola v Ljubljani br. dr. V. Murnik je prisrčno pozdravil goste, zlasti srbskega in hrvaške. Odgovoril mu je v iskrenem govoru br. Josip Rumboldt iz Hrvaške.

Dopoldan nedelje, 12. oktobra, je bil najprej namenjen sprejemu domačih ter hrvaških in srbskih gostov. Hrvatje in Srbi so prišli ob desetih, navdušeno pozdravljeni na južnem

kolodvoru, pred katerim se je zbrala velika množica občinstva. S srbsko fanfaro na čelu so odkorakali gostje, vso pot viharno pozdravljeni, v Narodni dom, da se udeležijo

slavnostnega zborovanja.

Dvorana je že bila docela polna zastopnikov raznih društev in korporacij, Sokolov in Sokolstvu naklonjenega občinstva. Mnogi niso več dobili prostora.

Razen zastopnikov Sokolstva so bili prišli na zborovanje tudi zastopniki mnogih nesokolskih društev. Zastopani so bili: Ljubljanska Čitalnica, trgovsko društvo „Merkur“, Glasbena Matica, Časnikarsko društvo, Pisateljsko podporno društvo, Matica Slovenska, Akademija, Prosveta, razna dijaška društva, Ljubljanski Zvon, Slavec, Družba sv. Cirila in Metod, Slovenska šolska Matica, Zveza avstr. južnoslovanskih učiteljskih društev, Žensko telovadno društvo. Splošno slovensko žensko društvo, Društvo južnoslov. železniških uradnikov, razne Ciril-Metodove podružnice itd. Prisotnih je bilo tudi mnogo naprednih deželnih poslancev in občinskih svetnikov ljubljanskih. Slavnostno zborovanje je otvoril društveni starosta br. dr. Murnik s tem nagovorom:

Častiti zbor, dragi bratje in sestre! Srečen sem, ko Vas vidim zbrane v tolikem številu. Srečen sem zlasti, da morem v naši sredi pozdraviti zastopnika najnaprednejšega slovanskega naroda, naroda češkega. Prav posebna počastitev je za nas, da je bratska Češka Obec Sokolská poslala k nam kot zastopnika odličnega strokovnjaka brata Štěpánka. Krepak mu na zdar! (Ovacije.) Veselje nam preveva dušo in srce, da so ob pomembnem našem slavju med nami tudi zastopniki bratskih nam narodov, hrvaškega in srbskega. (Ploskanje in živioklici.) Ljubljanski Sokol je ponosen na to, da je bil med prvimi, ki so navezali ožje vezi z brati Hrvati, ponosen pa še posebno na to, da so ti stiki dali povod za ustanovitev prvega hrvaškega Sokola, v Zagrebu. Dobro nam došli, bratje Hrvati! (Živahne aklamacije.) Pa enako ljubi in dobrodošli nam bratje Srbi! (Bučne ovacije.) Srce nam drhti od veselja in zadovoljstva, da ste se tudi Vi spomnili nas ob našem slavju, Vi, ki ste kri od one krvi, ki je letos in lani delala čudeže hrabrosti, da je strmel ves svet. Južnim našim bratom najprisrčnejši pozdrav! (Dolgotrajne aklamacije.)

Iskren pozdrav sedaj našemu vrlemu narodnemu ženstvu, na čelu mu ge. Franji dr. Tavčarjevi, temu vzoru slovenske žene! (Burno ploskanje in aklamacije.)

Naravno je, da goji vsako društvo gorko ljubezen do kraja, kjer ima svoj sedež. Ljubljanskega Sokola pa vežejo z mestom Ljubljano še prav posebno ozke vezi. Iz našega društva je izšla že cela vrsta ljubljanskih županov in velika čast je za nas, da je tudi sedanji župan mesta Ljubljane iz naših vrst: velezaslužni naš bivši dolgoletni starosta in častni član br. dr. Ivan Tavčar (viharne aklamacije); pa tudi sedanji podžupan, ki danes tu zastopa mestno občino, br. dr. Karel Triller (viharni pozdravi) je zaslužen naš bivši podstarosta.

Govornik pozdravlja nato zaslužnega bivšega podstarosta br. dr. Vl. Ravniharja. Omenja potem, da je Sokol v Ljubljani vedno, zlasti v prejšnjih časih, v časih nedeljenega še narodnega dela, gojil bratske stike tudi z nesokolskimi bratskimi društvi, ki jih je lepa vrsta tu zastopana. Navajajoč jih imenoma, pozdravlja vse najlepše.

Pozdravlja dalje „hčerko društva, ki si jo je društvo takoj pri nje rojstvu postavilo za višjo instanco: Slovensko Sokolsko Zvezo, dalje zastopnike vseh bratskih sokolskih žup in društev in naposled članstvo ljubljanskega Sokola,

moško in žensko, ki je tako mnogoštevilno prihitelo praznovati veliki praznik svojega društva. Ne morem, pravi govornik, da ne bi omenil nekaterih članov in jih pozdravil posebej. To so zlasti naši častni člani: brat Peter Grasselli, sokolski naš veteran, brat Fran Mulaček, zaslužen na strokovnem in upravnem polju in brat Pavel Skale, ki že 28. leto potrpežljivo prenaša breme društvenega blagajnika.

Ni ga morda društva na Slovenskem, ki bi se moglo ponašati s tolikim številom starejših, društvu dolga leta zvestih članov. Na čelu vsem še vedno čvrsto koraka brat Ferdo Souvan, ki je ves čas obstoja društva, celih 50 let, njegov član. Kako sijajen zgled zvestobe in ljubezni do društva je to! Zibel društva sta videla dalje že imenovana brat Grasselli, dolgo vrsto let član, ter brat Rajko Arce, ki je bil tudi večinoma vsa leta član, sedaj pa se je ob petdesetletnici priglasil kot ustanovni član ter s tem iznova postal društvu ustanovnik. Brat Josip Martinak je od ustanovitve do danes ves čas svojega bivanja v Ljubljani član. Tudi brat Fran Drenik je bil od ustanovitve dolgo član, dokler ni bilo treba, da posveti svoje moči Sokolu v Šiški. Še sedaj pa posveča tudi našemu društvu izredno zanimanjo pa tudi pisateljsko svoje pero. 44 let je član br. Fran Munda, ki je bil do visoke starosti še telovadec; 42 let br. Filip Supančič; 38 let: brata Fran Mulaček in Oton Pelan; 37 let br. Peter Grasselli; 34 let br. Ivan Hribar, častni član, dolgoletni velezaslužni bivši starosta, ki si je velike zasluge pridobil ne samo za Sokola v Ljubljani, temveč sploh za slovensko Sokolstvo, zlasti s tem, da je navezal prve ožje in plodonosne stike s češkimi brati Sokoli; 34 let dalje še brata Ivan Košenina in Avgust Štamcar; 33 let bratje Ivan Krejči, Ivan Mejač in Ignacij Valentinčič, zaslužen bivši starosta; 32 let bratje: dr. Ivan Tavčar, Anton Dečman, Ivan Knez, Josip Kuhar, Vaso Petričič in Veličan Fink; 31 let br. Viktor Rohrman; 30 let bratje: Ivan Duife, ki je sedaj pristopil tudi k ustanovnim članom; Ivan Drol, Maks Pleteršnik, Pavel Skale, Josip Turk, Josip Pleiweis, Josip Rebek, Alojzij Lilleg in Fran Brunet; po 25 do 30 let so člani društva bratje: Janko Česnik, Rudolf Vesel, Fran Podkrajšek, Arnošt Benzenšek, dr. Valentin Krisper, Anton Škof, dr. Fran Tekavčič, dr. Karel Triller, Ivan Vernik, Jakob Zalaznik, Fran Rozman, Alojzij Korzika, Franjo Schiffrer, Alojzij Zajc in Urban Zupanc. Brat starosta je izrekel vsem tem bratom najprisrčnejšo zahvalo za izredno vztrajnost, zvestobo in udanost društvu. Bratje, živite nam še dolga leta zdravi in čvrsti, zgled zvestobe vsem mlajšim! (Gromoviti klici Na zdar!)

K besedi se oglasi zastopnik České Obce Sokolské brat Štěpanek: Vaša radost je bila vedno naša radost, kakor smo tudi Vaše skrbi in stiske čutili kakor na svojem telesu; danes pa, ko slavite polustoletni spomin na trenutek, ko je prvič zazvenelo nad Vašo očetnjavo geslo sokolsko, danes je češko Sokolstvo čutilo potrebo, Vam iz oči v oči posvedočiti, da slavi Vaš praznik z dušo, enako vznihčeno, kakor je Vaša. Češko Sokolstvo se spominja z Vami zgodovinskega trenutka, ko so — kratko potem, ko pri nas — bila zanesena med Vas junaška gesla Tyrševa, zbujajoča narod k narodni zavesti in kličoča k delu za telesno in нравstveno povzdigo slovenskega naroda. 50 let je minilo, kar se je nekoliko navdušenih mož pri Vas lotilo dela, ki ni bilo lahko, rekel bi težje nego pri nas. Tako vladni pritisk, persekucija in razpustitev društva, kakor nepojmovanje v

najširjih slojih, vse to se je postavilo proti prizadevanju prvih bojevnikov sokolske vzgoje in treba je bilo 30 let požrtvovalne vztrajnosti, preden se je posrečilo razpršiti goste oblake, da se je mogel lesk Tyrševe ideje razliti po vseh slovenskih krajih. Danes Vam že žari sonce uspeha in polne sile, okoli Vašega materinskega društva se skuplja že do sto drugih. Iz slabotne mladike, zasajene v slovenska tla, je vzraslo mogočno drevo in nese sad, ki budi pri slovenskem Sokolstvu, da, v vsem telovadnem svetu zasluženost spoštovanje in občudovanje. Šele če pogledamo na današnje slovensko Sokolstvo, na njegovo organizacijo, na njegove številne čete, na to Sokolstvo, po kakovosti enako kateremukoli drugemu, razumemo, kaj je pomenilo z ustanovitvijo prvega Vašega društva pri Vas zasejano seme sokolsko. Stoteri moške in žene izhajajo iz Vaših delavnic, telovadnic, iz teh najbolj dovršenih šol občanskih čednosti, stotero jih izhaja v življenje, predahnjeh s čuti prostosti, enakosti in bratstva, vnetih od ljubezni do domovine, s prsmi, polnimi odločne in požrtvovalne težnje, pridobiti svojemu narodu častno mesto v vrsti drugih svobodnih narodov. In za to vzgojo je bil pred 50 leti dan začetek. Ni jubileja dostojnejšega, proslave vrednejšega! K njemu Vam prinašam čestitke, polne radosti nad vencem uspehov, ki krasi Vaš prapor. Češko Sokolstvo se z Vami klanja danes spomenu onih, ki so prvi pri Vas dvignili prapor sokolski in stiska bratsko roke onim, ki so ta prapor prevzeli od ustanoviteljev in ga nesli dalje k vedno rastočim uspehom. Čast bodi izvršenemu delu in sreča ter uspeh bodočemu prizadevanju! Bodi Vam v drugem petdesetletju usojeno dospeti k najvišjemu cilju sokolskemu — k blaginji in prostosti Vašega naroda! Na zdar! (Burno ploskanje).

Starosta Hrvaške Sokolske Zveze in podstarosta Zveze Slovenskega Sokolstva br. dr. Lazar Car je izrekel iskrene čestitke v imenu hrvaškega Sokolstva in Zveze Slovenskega Sokolstva. V krasnih besedah je poudarjal edinstvo hrvaškega in slovenskega naroda ter se nato ozrl na izredni napredek slovenskega Sokolstva, izpodbudnega za druge. Govor njegov so sprejeli navdušeno.

V imenu srbskih Sokolov je čestital ljubljanskemu Sokolu starosta krajiške sokolske župe v Zagrebu br. dr. Srdjan Budisavljević: Tudi mi srbski Sokoli smo prihiteli v belo Ljubljano, da Vam čestitamo k petdesetletnici ustanovitve Vašega Sokola. Storili smo to tem rajši, ker vemo dobro, da Vam je teh petdeset let Vašega obstanka preteklo v marljivem, energičnem, vztrajnem in požrtvovalnem delu za našo sveto sokolsko stvar. Vaše delo, to smemo danes s ponosnim čelom reči, je prineslo mnogo uspehov ne samo Sokolstvu v Ljubljani, marveč vsemu slovenskemu Sokolstvu. V svesti sem si, da ne govorim neresnice, če pravim, da slovensko Sokolstvo danes ne bi bilo ono, kar je, da ni bilo Ljubljanskega Sokola. Da ste Vi, bratje slovenski Sokoli, močni, zmagoviti, ste pokazali na naši lanski sokolski olimpijadi v zlati Pragi, kjer ste si priborili prvo in tretje mesto. — Pa nismo prišli samo zato sem, da Vam čestitamo k današnjemu Vašemu slavlju, marveč smo prišli tudi zato, da Vam povemo, kako globoko obžalujemo, ker ni bilo mogoče, da bi Vam bilo prišlo v tem letu čestitat k petdesetletnici na tisoče in tisoče Sokolov iz vseh slovenskih krajev. Zakaj to ni bilo mogoče, to vemo dobro mi vsi. Če je bila morda vzrok tej zabranitvi bojazen, da se v tem velikem historičnem času ne pokaže pred vsem svetom, da smo mi Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, ene misli, povemo

onim, katerih se tiče, da nam morejo ne enkrat, marveč stoinstokrat zabraniti naše zlete, mi pa ostanemo vendar en narod, ker eno smo bili, eno smo danes in eno bomo v prihodnosti. Še vedno pa upam, da nam bo čez leto dovoljen zlet v Ljubljani. Ako se to ne izpolni, naj ve in si dobro zapomni gospoda, ki o tem odloča, da je širok in velik slovanski in velik in prostran jugoslovanski svet in da dobimo čas in kraj, da se sestanemo vsi v slogi in edinstvu. (Viharno pritrjevanje.) — Še enkrat Vam, bratje, čestitamo, da ste nam zdravi, zdravi, zdravi!

Podstarosta Hrvaške sokolske zveze br. Josip Hanuš je nato dal izraza priznanju sokolskega dela ljubljanskega Sokola in njegovega staroste br. dr. Murnika ter društvu v imenu zagrebškega Sokola s prisrčnimi besedami izročil krasen srebrn lipov venec z zlatim trakom in napisom: 1863—1913. Ljubljanskemu Sokolu k 50 godišnjici Hrvatski Sokol u Zagrebu. Za krasno darilo se mu je iskreno zahvalil br. starosta.

Starosta Slovenske Sokolske Zveze br. dr. Iv. Oražen je v navdušenem govoru slavil delo in zasluge Sokola v Ljubljani, poudarjal zasluge njegovega staroste ter naglašal važnost slovenskega Sokolstva, predstraže južnega Slovanstva.

Nato je govoril starosta br. Murnik, ponovno prekinjen od pritrjevanja, slavnostni govor, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Sledila sta **poklonitev in razvitje novega prapora**. Narodno ženstvo ljubljansko je društvo veselo presenetilo z novim praporom. Prapor Sokola v Ljubljani je gotovo eden najstarejših slovenskih praporov, morda najstarejši. Izrbljen je in se je bati, da blago v kratkem razpade. Ni čuda, saj se ni noben slovenski prapor tolikokrat rabil kakor ta. Odbor Sokola je že pretresal vprašanje nabave nadomestnega prapora, da se varuje in ohrani stara, zgodovinsko tako znamenita zastava. Lepo, veselo in dobrodošlo presenečenje je zategadelj bilo naznanilo gospe Franje dr. Tavčarjeve, da pokloni narodno ženstvo ljubljansko društvu novo, nadomestno zastavo. Stari prapor seve ne gre v pokoj, nosil pa se bo odslej samo o posebno slovesnih prilikah. Poklonitev in razvitje novega prapora se je na slavnostnem zborovanju izvršilo na slovesen način. Prizor je bil ginljiv in marsikomu se je porosilo oko.

Tri belo oblečene gospodične so poklonile novi, krasni, izredno okusno izdelani prapor br. starosti, ki ga je gospa Franja dr. Tavčarjeva pri tem nagovorila tako: K petdesetletnici Vam izročam v imenu slovenskega ženstva ljubljanskega prapor, želeč, da Vas vodi k zmagam enako, kakor dosedanji Vaš prapor, katerega naj nadomešča.

Starosta br. dr. Murnik je razvil ob zvokih „Napreja,“ ki ga je zasvirala fanfara srbskih Sokolov, novi prapor ter, ko so dozveneli zvoki narodne himne, izpregovoril:

„Milostljiva gospa, čestite dame! Sprejmite v imenu našega društva najlepšo zahvalo za izredno pozornost in izredne simpatije, ki ste jih društvu izkazale s poklonitvijo novega prapora. Dokaz nam je Vašega gorko čutečega rodoljubnega srca, Vaša želja, da se ohrani stari prapor, pa dokaz velikega spoštovanja Vašega do narodnih svetinj. Zakaj v resnici narodna svetinja si nam ti, stara naša zastava! Videla si vstajenje našega naroda, pod teboj so se zbirali naši prvi narodni bojevniki. Kjerkoli si zaplapolala, povsodi je prešinil svetel žarek ozračje, budil nove nade, budil novo veselje do narodnega dela. Sveta si nam in sveta nam ostaneš!

Starosta br. dr. Murnik je razvil ob zvokih „Napreja,“ ki ga je zasvirala fanfara srbskih Sokolov, novi prapor ter, ko so dozveneli zvoki narodne himne, izpregovoril:

In ti, hčerka njena, nova, lepa in svetla ti zastava, kaj Ti naj želimo ob Tvojem razvitju! Tvoja mati je vneto pripravljala boljšo bodočnost našemu narodu. Videla je doslej ni. Bodi Ti srečnejša! Zbiraj nas k še marljivejšemu delu, da že Ti in s Teboj mi vsi doživimo ono srečo in blaginjo naroda, ki smo trdno uverjeni, da jo narod nekoč doseže, če bo ravnal po tistih geslih in načelih, ki sta nam vedve njih simbol!

Brat praporščak! Dolga leta že nosiš s častjo naš prapor. Ni da bi Tebi klical v spomin dolžnosti praporščakove. Sprejmi novi prapor v svoje varstvo! Uverjen sem, da bo v dobrih, zvestih in hrabrih rokah!

Praporščak brat Miha Verovšek je prejel zastavo iz rok brata staroste in odgovoril vidno ginjen:

„Dragi brat starosta! S ponosom sem nosil staro to našo zastavo in verjemi mi, da sem jo nosil z mladeniškiimi čustvi, ako tudi osivel. Z isto ljubeznijo in z istim ponosom bom nosil tudi novo zastavo. Za danes pa me oprostite, da se še ne ločim od svoje stare zastave!“

Šestnajst praporščakov drugih bratskih društev je po vrsti pristopilo k novi in stari zastavi, da ji s svojimi zastavami pozdravijo in objamejo. Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ je med tem dovršeno in navdušujoče pelo „Sokolsko“.

Slavnostno zborovanje je bilo s tem končano; društva so se na vrtu „Narodnega doma“ uvrstila za **slavnostni izprevod**. Začel se je ob 12. ter korakal po Bleiweisovi cesti, Frana Josipa cesti, Šelenburgovi ulici, čez Kongresni trg, po Gosposki ulici, Turjaškem trgu, Bregu, Sv. Jakoba trgu, Starem trgu, Mestnem trgu, Pred škofijo, Vodnikovem trgu, Cesarja Josipa trgu, Kopitarjevi ulici, Sv. Petra cesti, Marijinem trgu in Prešernovi ulici nazaj v Narodni dom. Na čelu izprevoda je jahala kavalkada 34 jezdecev; sledili so s srbsko fanfaro na čelu hrvaški (10) in srbski gostje (40) ter predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze, sokolske zastave, jubilatant Ljubljanski Sokol in razna slovenska sokolska društva s trobentaškim zborom sokolske župe Ljubljana I. in domžalsko godbo. Sokolov je bilo 450, zastav je vihralo pred izprevodom 18 in sicer obe zastavi Sokola v Ljubljani ter sokolske zastave iz Šiške, Idrije, Postojne, Logatca, Vrhnike, Celja, Trsta, Novega mesta, Žalca, Kranja, Krškega, Škofje Loke, Cerknice, Tržiča, Zagorja ob Savi in Postojne.

Po vseh ulicah, kjer je korakal Sokol, so čakale nepregledne množice izprevod ter viharno pozdravljale goste in jubilatanta, z oken pa se je usipal pravi dež cvetlic na Sokole.

Poklonitev mestu. Pred mestno hišo se je izprevod ustavil, da se pokloni posebna deputacija ljubljanskega Sokola županu dr. Ivanu Tavčarju, ki je čakal deputacijo v krogu naprednih občinskih svetnikov v magistratni dvorani.

Med velikanskimi ovacijami občinstva, ki je bilo zastavilo trg pred magistratom glava do glave, je prišla deputacija pred župana in starosta brat Murnik je nagovoril župana naslednje:

Brat župan! Naše društvo, Sokol v Ljubljani, čuti, da je bistveni del tega mesta, lepega, ljubljene našega slovenskega središča. Zategadelj je smatralo za svojo dolžnost, pa imelo tudi iskreno željo, ob taki priliki, kakor jo praznuje danes, pokloniti se mestu Ljubljani, pokloniti se tebi, njenemu županu. Naše društvo je ponosno, da je bil prvi njegov starosta, dr. Costa, župan ljubljanski, da so pozneje še ponovno iz njegovih vrst izišli župani ljubljanski in prav posebna čast je zanj, da tudi danes, po petdesetih letih

načeluje mestu Sokol, bivši naš dolgoletni in velezaslužni starosta. Prosimo, da blagovoliš sprejeti naš iskreni pozdrav in vdani poklon mestu ljubljanskemu.

Župan dr. Ivan Tavčar mu je odgovoril:

Brat starosta! Tvoje društvo, obhajajoč slavje polustoletnega obstoja, je sklenilo, da se pokloni mestu Ljubljani. Ta sklep tolmačim tako, da hoče počastiti prebivalstvo tega starega mesta, iz katerega ste zajemali vse potrebne moči, da se je mogel „Sokol“ v petdesetih letih razviti v mogočno drevo, na katerega zre dandanes prebivalstvo deželne prestolice z osrečevalnim zadovoljstvom!

Iz postavnega zastopstva našega mesta pa Vam, brat starosta, ni prihajala in Vam še danes ne prihaja kaka posebna podpora, in sicer zategadelj ne, ker se v gotovih krogih ničesar neče videti in vedeti, kak je pravi pomen in kaka je resnična vrednost slovenskega Sokolstva in v njem utelesenih idej! Tu se spominjam, kak orjaški boj — malo časten za tiste, ki so ga povzročili — se je moral izvojevati, da je dobilo Sokolstvo beraški dar mesta Ljubljane: souporabo telovadnic v mestnih šolskih poslopih!

Danes, ko je poteklo polustoletja obstoja Sokola v Ljubljani, smem, brat starosta, Tebi in Tvojemu društvu prav iz srca čestitati, da je moč slovenske sokolske ideje v slovenski javnosti na vse strani prodrla uspešno in plodnosno, in da so vsi nasprotniki te prekorsne ideje podobni pritlikavcem, ki mečejo kamne v zrak, misleč, da zadenejo sonce in skale njegovo svetlobo!

S ponosnim svojim praporom, bratje Sokoli, prisegate na troje načel. Prvo načelo. Sokolu ne bodi ničesar tuje, kar je pristno in resnično slovensko. Presadivši staro rimsko načelo v slovensko življenje, ste postali takorekoč telesna straža slovenske narodnosti. In to je prvi vzrok, da kipi vsaka kaplja našega srca pri Vašem jubileju!

Istotako uspešno delujete za drugo svoje načelo, da bodi telo Slovenca zdravo in krepko. Vojščaki ste zatorej javnega zdravstva, katero mora župan tega mesta vsekdar odločno zastopati, dobrotniki ste kronovine in države, ki Vam obe dolgujeta hvalo in priznanje!

To drugo načelo pa rodi tretje, da živite v zdravem telesu čvrsti značaj! Tudi na tem polju ste dobrotniki naroda, kateremu so zdravi in jekleni značaji edina rešitev!

Brat starosta! Tudi na tem ti pri tej slovesni priliki čestitam, da je slovensko sokolstvo podobno široki cesti, kjer se zbirajo z enako pravico in z enakim vplivom tisti, ki imajo meso na svoji mizi, in tisti, ki imajo na tej mizi največkrat samo kruh in vodo. Učitelji zdravega demokratizma ste, zatorej Vam ne izostane blagoslov z nebes!

In končno ne pozabimo, da je naše Sokolstvo že obilokrat zaneslo slavo slovenskega imena med bratske nam slovanske rodove, kakor tudi v drug kulturni svet ter s tem pomnožilo slavo naše bele Ljubljane!

Zastopnikom bratskih nam narodov, ki so pri današnjem jubileju prihiteli v našo sredo, bodi izrečen s tega mesta pozdrav ljubezni in bratstva!

Slovenskemu Sokolstvu pa želim v svojem in imenu svojih občinskih tovarišev: zmagonosno in v vsakem pogledu zlato bodočnost! Na zdar!

Sledile so čestitke. Potem je stopil župan, spremljan od deputacije in naprednih občinskih svečnikov, pred mestni magistrat ter pozdravljaj mimo korakajoče Sokolstvo. Še enkrat so se zastave med zvoki himne „Hej Slovani“ poklonile Ljubljani. Izprevod je nato korakal po že označenih ulicah

dalje do Narodnega doma, povsod navdušeno sprejet in obsut s cvetjem.

V presledku do javne telovadbe je bila gostom prilika, ogledati si **jubilejno razstavo Sokola v Ljubljani**, ki jo je že dne 5. oktobra otvoril podstarosta br. dr. Janko Rupnik ob prisotnosti mnogobrojnega občinstva. Tudi sicer je smotreno sestavljena, lepa in jako zanimiva razstava bila dobro obiskovana od občinstva ter se je zatvorila še le 15. oktobra. Tiskan seznam, sestavljen po bratu dr. Gv. Sajovicu, je orientiral posetnike o razstavljenih mnogoštevilnih predmetih, ponazorjujočih življenje, delo in razvoj društva v petdesetih letih njegovega obstoja.

Med dnem kakor tudi že prej je došlo društvu mnogo brzojavnih in pismenih čestitk. Nekatere navedemo na koncu.

Popoldne ob 5. se je pričela v telovadnici v „Narodnem domu“ **javna telovadba članstva**. Občinstva se je zbralo v telovadnici toliko, da je bil vsak prostor zaseden; gledalci so stali celo na oknih, nekateri pa splezali na oblačilne omarice na galeriji. Odšlo je vsled nedostatka prostora mnogo posetnikov; teden pozneje se je zato javna telovadba ponovila ter bila dobro obiskana.

Sporod je obsegal: 1. Vaje telovadcev na orodju. 5 vrst je pod vodstvom br. načelnika Drenika nastopilo na drogu, bradlji, konju in dveh kozah z dobro izvedenimi vajami. 2. Vaje izbranih telovadcev na drogu (pod vodstvom br. Malnarja); vaje vseskozi vrhunške, izvedbe vzorne. 3. Proste vaje telovadcev: a) vaje s l. slov. vsesok. zleta I. 1893; b) vaje z II. zleta I. 1904; c) vaje za III. zlet I. 1914. Ta točka je bila zatorej nekako zgodovinska. Kazala je razvoj prostih vaj v slovenskem Sokolstvu zadnjih dvajset let. Dočim med vajami za prva dva zleta še ni mnogo razlike glede težkosti, je skok do vaj za III. zlet naravnost velikanski. Vaje za I. in II. zlet je izvajalo po 6 telovadcev pod vodstvom vaditelja brata Malnarja in podnačelnika brata Burgstalerja, vaje za III. zlet pa je izvedlo 35 telovadcev pod vodstvom načelnika br. Drenika. Peta vaja zahteva mnogo prostora, zato jo je moglo izvajati samo 30 telovadcev. Izvedbe so bile pri vseh treh točkah precizne in elegantne. 4. Vrsta izbranih telovadk je nato nastopila pod vodstvom sestre Severjeve na bradlji. Vaje, dokaj težke, vendar docela primerne ženski naravi, so izvedle telovadke točno in graciozno. Končne tri točke je vodil br. dr. Murnik. 5. Proste vaje telovadk: 42 telovadk je izvajalo ženske proste vaje za III. zlet ter za svoje korektno in elegantno izvajanje želo obilo zasluženega priznanja. 6. Telovadni plesi izbranih telovadcev in telovadk: a) gavota (po skladbi Czibulke); b) valček (iz Gounodove opere „Faust“); c) barkarola (iz Offenbachove opere „Hoffmannove pripovedke“). Prva dva plesa sta se že izvajala letos večkrat. Barkarola je nova telovadna skladba br. dr. Murnika; kakor prvi dve njegovi skladbi se docela prilagajajoč glasbi, ima barkarola seve docela drug značaj nego med seboj zopet različna gavota in valček. Izvajalo je ples 12 telovadk in 8 telovadcev. Občinstvo je že pri vseh prejšnjih točkah sporeda obilno in burno izražalo svojo pohvalo, pri plesih in zlasti pri barkaroli pa se je ploskanje stopnjevalo v pravi vihar, ki ni nehal, dokler se ni barkarola ponovila. 7. Javno telovadbo je ob zvokih „Napreja“ zaključila alegorična skupina vseh telovadcev, telovadk in naraščaja, skupaj 175 oseb, ter izzvala v občinstvu veliko navdušenje. Ob obhodu so telovadci in telovadke

poklonili br. dr. Murniku lavorjev venec s slovenskimi trakovi ter mu priredili prisrčno ovacijo.

Sijajno uspela telovadba je v občinstvu še pomnožila navdušenost, ki jo je zbudil že prejšnji lep potek slavja. V veselem razpoloženju se je zbralo k zaključni prireditvi, namenjeni zabavi: k ljudski veselici. Velika dvorana in stranski prostori so bili kmalu zasedeni do zadnjega kotička. Sviral je orkester bratskega Sokola I. v Ljubljani in žel za svoje umetniško izvajanje mnogo priznanja, enako kakor sokolski kvartet za dovršeno svoje petje. Razne zabavne zanimivosti so zabavale občinstvo, ki se je tudi obilno udeleževalo srečolova na mnogoštevilne in lepe dobitke. V telovadnici se je razvil živahen ples ob zvokih klavirja in srbske fanfare. Zaplesalo se je tudi kolo. Kakor vedno ob takih prilikah, so se tudi to pot požrtvovalno odzvale ljubljanske dame, da so pod vodstvom neumorne županje ge. Franje dr. Tavčarjeve oskrbovale delo v paviljonih za jestvine in pijače; marljivo so jim pomagali telovadke in telovadci. Šele pozno v noč se je zaključila veselica.

Komaj pa je bila telovadnica Sokolova zopet v vsakdanjem redu, že se je zopet začelo v njej redno sokolsko delo. Bodi mu v novem petdesetletju ves uspeh! Na zdar!

c+d.

*

Od mnogih brzozajvnih in pismenih čestitk naj navedemo radi pičlega prostora le naslednje (v prevodu):

Pražki Sokol: Dragi bratje: Materinsko društvo naše se z veseljem spominja prav dovršenega 50 letnega obstoja Vašega in Vam čestita prisrčno k razvoju slovenskega Sokolstva, ki ste mu bili prvi in častni ustanovitelji in vodniki. Danes, ko se ves slovenski narod zahvalno spominja zaslužnega delovanja Vašega in čuti hvaležnost za delo, izvršeno v njegov prosep in razcvit, hitimo tudi mi izkazati Vam resnično čast k izvršenemu delu. Želimo Vam, da bi se bratsko Vaše društvo nadalje mogočno krepilo in na čelu ostalega slovenskega Sokolstva dočakalo končno zmago nas vse bratsko spajajoče misli sokolske. Z bratskim pozdravom za Pražskou tělocvičnou jednotu Sokol: Dr. Scheiner, starosta. K. Mixa, tajnik.

Predsedstvo České Obce Sokolské: Bratje! Predsedstvo „České Obce Sokolské“ Vas radostno pozdravlja, dragi bratje, ob Vašem prazniku, ko se Vaše društvo spominja petdesetih let vnetega, navdušenega in uspešnega dela na sokolskem polju. V teh dnevih premotrivamo Vaše požrtvo-

valno in neumorno delo za povzdigo sokolske stvari in njen nadaljni razmah, in se z Vami spominjamo vseh krasnih uspehov, ki jih je Vaše društvo doseglo ne le na tehničnem, temveč tudi na organizacijskem polju kot materinsko društvo vedno na čelu vsega slovenskega Sokolstva. Današnji pregled vseh Vaših idealnih teženj in nesebičnega dela Vam bodi nadaljna svetla točka v Vašem zavednem in neumornem delovanju, da bode moglo Vaše društvo v drugem polstoletju še izdatneje udeleževati svoje navdušene težnje in sokolsko poslanstvo v povzdigo sokolske in narodne stvari. Vašim nadaljnim činom za prosep in procvit Sokolstva v čast in slavo celega naroda kličemo naš sokolski „Na zdar!“ Za predsedstvo České Obce Sokolské: Dr. Scheiner, starosta. Dr. Heller, tajnik.

Br. dr. Jos. E. Scheiner, starosta Z. S. S., Č. O. S. in praškega Sokola je poslal še posebej naslednji pozdrav: Bratskemu Sokolu v Ljubljani! Ob pomembnem Vašem jubileju pošiljam iskreni pozdrav in izražam prisrčno priznanje Vašemu neumornemu, plodonosnemu delu za razširjenje in uveljavljanje sokolske stvari med slovenskim narodom. Vi ste prvi spoznali, kaj pomeni sokolsko geslo za prepod slovenskih narodov, Vi ste prvi za nami dvignili prapor sokolski nad čete svoje mladine ter tako provzročili razmah Sokolstva preko ozkih čeških mej v širono slovansko ozemlje. Z radostjo smo Vas zrli vedno ob svojem boku, vedno pripravljene, vedno vnete, vedno navdušene pristaše Tyrševih nauk in z Vami smo se veselili uspehov, ki ste jih ob vsakem koraku dosegali v svojem narodu. Naj uspeh spremlja Vaše delo tudi nadalje, naj se slavna zgodovina društva obogati v bodočnosti z novimi, krasnimi čini v slavo in prosep slovenskega naroda. Mi pojdemo skupno z Vami dalje in naprej, tja, kamor nas kliče dolžnost in naš cilj! Z bratskim pozdravom Vaš dr. Scheiner.

G. N. J. Cupérus, predsednik evropske mednarodne telovadne zveze. Evropa, dne 9. oktobra 1913. Gospodu predsedniku in članom telovadnega društva Sokola v Ljubljani. Gospodje in dragi tovariši! Ravnokar smo izvedeli, da praznuje Vaše cenjeno društvo dne 12. t. m. svojo petdesetletnico. Upamo, da Vam naše pismo dospe do tega dne. Poslušujemo se te prilike, da Vam izrazimo svoje najsrčneje čestitke k tako pomembnemu slavju. Nadejamo se, da boste mogli še dolgo nadaljevati delo telesne vzgoje, ki ste jo tako plemenito gojili skozi pol stoletja. Blagovolite sprejeti, gospodje in dragi tovariši, naše najsrčneje čestitke in pozdrave. N. J. Cupérus.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Volitve predsedstva S. S. Z. so imele naslednji uspeh: starosta br. dr. Ivan Oražen, Ljubljana; I. podstarosta: brat dr. Otokar Rybař, Trst; II. podstarosta: br. dr. Josip Pipenbacher, Ljubljana I.; III. podstarosta br. Josip Smertnik, Celje; načelnik br. dr. Viktor Murnik, Ljubljana; podnačelnik: brat Bojan Drenik, Ljubljana; tajnik: br. Bogumil Kajzelj, Ljubljana; tajnikov namestnik: br. Aleksander Kostnapfel, Ljubljana; blagajnik: br. Ljudevit Dermelj, Ljubljana I.; arhivar in zapisnikar: br. Vilko Bukovnik, Ljubljana; namestniki: bratje Rajko Boltavzar, Šiška, dr. Oto Fettich-Frankheim, Ljubljana II., dr. Gvidon Sajovic, Ljubljana, Evgen Tuječ,

Ljubljana; pregledovalci računov: bratje Dragotin Mikuž, Avgust Praprotnik in Miha Verovšek.

VI. mednarodna telovadna tekma v Parizu dne 16. novembra 1913. V slovensko tekmovalno vrsto za to tekmo so bili po dveh preizkusnih tekmah izbrani naslednji bratje: Stane Vidmar (Ljubljana I.), Alojzij Jerin (Celje), Fran Miklavc (Trst), Alojzij Pogačnik (Ljubljana), Vinko Rabič (Ljubljana), Jakob Sever (Ljubljana II.) in Egon Jezeršek (Trst).

Slike zletnih prostih vaj. Današnji številki so celoletnim naročnikom priložene slike moških in ženskih prostih vaj za III. slovenski vsesokolski zlet.